

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
ju.L5@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En effektivare
kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för
utsatta personer (SOU 2024:13)
(Departementets diarienummer Ju2024/00351)

Inledning

Hovrätten delar utredningens analys och ställningstaganden i stort och tillstyrker i allt väsentligt utredningens förslag. De delar av förslagen där hovrätten har synpunkter eller inte helt delar utredningens bedömning redogörs för nedan.

Förutsättningarna för att utfärda kontaktförbud som skydd i rättsprocessen ska förtydligas (avsnitt 8.3.3)

Den reglering som föreslås i 1 § andra stycket punkten 2 i lagen om kontaktförbud, är avsedd att utöka de redan befintliga förutsättningarna för att utfärda kontaktförbud som skydd för målsäganden, vittnen och andra förhörs personer under en rättsprocess. Ett behov av sådant skydd kan sannolikt – så som hovrätten ser det – komma att aktualiseras framför allt i mål med koppling till kriminella nätverk eller i mål med hederskontext. Med hänsyn till att det alltid ska göras en individualiserad riskbedömning beträffande varje person som kan komma att omfattas av ett kontaktförbud, är det i dessa typsituationer svårt att se att regleringen kommer att bli praktiskt användbar. Förslaget kan dock komma att innebära att kontaktförbud i något större

utsträckning än i dag kan tillämpas till skydd för förhörspersoner. Hovrätten motsätter sig därför inte den föreslagna lagändringen.

En presumtion för kontaktförbud i vissa fall (avsnitt 8.3.8)

Hovrätten tillstyrker utredningens förslag om en presumtionsregel. Dock kan den i lagtexten angivna straffvärdegränsen på sex månader bli svår att tillämpa i praktiken. Detta bland annat eftersom straffvärdet för ett enskilt brott ofta inte går att utläsa i en dom. Enligt hovrätten framstår det som lämpligare att ange en straffvärdegräns på sex månader som ett riktmärke i bestämmelsens förarbeten. Bestämmelsen i 1 b § första stycket skulle i stället kunna ges förslagsvis följande lydelse:

Om den som förbudet avses gälla mot har dömts för brott som riktar sig mot en närstående eller tidigare närstående persons liv, hälsa, frihet eller frid *av allvarligt slag*, ska ett kontaktförbud enligt 1 § utfärdas till skydd för den som brottet riktades mot, om det inte föreligger särskilda skäl mot ett kontaktförbud. Om domen avser olaga förföljelse enligt 4 kap. 4 b § brottsbalken eller hedersförtryck enligt 4 kap. 4 e § brottsbalken, *ska brottet alltid anses vara av sådant allvarligt slag som medför att det som sägs i första meningen ska gälla, oberoende av om brottet riktat sig mot någon annan än en närstående eller tidigare närstående.*

En förtydligad skyldighet för polisen att vidta individuella skyddsbedömningar (avsnitt 8.6.3)

Hovrätten är positiv till att det införs en författningsreglerad skyldighet för polisen att vidta en individuell skyddsbedömning i ärenden då kontaktförbud har meddelats. Det är önskvärt att den individuella skyddsbedömningen innefattar en strukturerad riskbedömning eftersom en sådan kan bidra till ett mer kvalitativt beslutsunderlag, men det bör framhållas att riskbedömningen inte får medföra att handläggningen försenas.

Behovet av en förbättrad teknisk utrustning (kapitel 8)

Hovrätten instämmer i att den tekniska utrustningen måste förbättras för att den föreslagna lagstiftningen ska få önskad effekt. Hovrätten vill därför, i enlighet med vad som redan anförts i betänkandet, betona att den nuvarande utrustningen behöver bytas ut.

Minimistraflet för överträdelse av ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud bör vara högre än för överträdelse av kontaktförbud i övriga fall (avsnitt 9.3.3)

Hovrätten är positiv till att det i lagstiftningen görs en markering om att det som utgångspunkt är allvarligare att överträda ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud än ett ordinärt kontaktförbud. Enligt hovrätten behöver den strängare synen på en sådan överträdelse dock inte nödvändigtvis komma till uttryck genom ett straffminimum om tre månaders fängelse. Det kan också ifrågasättas om ett sådant straffminimum är motiverat när det samtidigt bedöms finnas ett fortsatt utrymme för att rubricera även överträdelser av ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud som ringa brott och att påföljden då bestäms till böter. I detta sammanhang kan nämnas att ett straffminimum om tre månader i dag saknar motsvarighet i straffrättslagstiftningen samt att det för närvarande görs en bred översyn av straffskalorna för de enskilda brotten (Straffreformutredningen, Ju 2023:14). Den utredningen beräknas avsluta sitt arbete senast den 30 maj 2025. För att lika allvarliga brott ska bestraffas lika kan det finnas skäl att invänta Straffreformutredningens synpunkter innan det införs ett nytt straffminimum som avviker från de traditionella straffminimum som idag används.

Författningskommentaren: Förslaget till lag om ändring i brottsbalken 4 kap. 3 § (avsnitt 13.1)

Hovrätten noterar att författningskommentaren till förslaget till ändring i 4 kap. 3 § brottsbalken (avsnitt 13.1) inte korresponderar med författningsförslaget för samma bestämmelse (avsnitt 1.1) när det gäller bestämmelsens styckeindelning. Såvitt framgår av texten i författningskommentaren och övervägandena i avsnitt 9.6.3 föreslår utredningen endast en ändring i bestämmelsens nuvarande *andra* stycke i fråga om straffskalan för grovt barnfridsbrott, vilket stämmer med texten i författningsförslaget i avsnitt 1.1, och inte ändrad styckeindelning.

Denna remiss har handlagts av hovrättsråden Helena Josefsson och Åsa Askenbäck samt tf. hovrättsassessorn Matilda Björnsson, referent.

På hovrättens vägnar

Helena Josefsson

Matilda Björnsson